

Årsrapport 2025

Verdighetsenteret
KOMPETANSE FOR EN VERDIG ALDERDOM

ÅRSRAPPORT 2025 VERDIGHETSENTERET

Ansvarlig utgiver: Silje B. Eikemo
Redaksjonen avsluttet mars 2025
Design: PART
Trykk: Aksell

Foto:

Forside, s. 11: Fotograf Ingerid Jodal / Verdighetsenteret
s. 6, 9, 18: Lillian Nordbø / Verdighetsenteret
s. 10, 13, 15, 21, 23, 24, 26, 30: Verdighetsenteret

Illustrasjon:

s. 12, 14, 17: Maria Veske / Verdighetsenteret
s. 27: PART / Verdighetsenteret

Verdighetsenteret
KOMPETANSE FOR EN VERDIG ALDERDOM

Innhold

Stiftelsen Verdighetsenteret	4
Fagområder og etterutdanninger	6
Etterutdanninger og kurs	8
Annen fagformidling og samarbeid	16
Fagutvikling, forskning og nettverk	19
Nettverk	20
Publikasjoner og øvrig formidlingsarbeid	21
Arrangement og opinionsdannelse	25
En stemme for både eldre og «de gamle»	26
Organisasjon	31

Stiftelsen Verdighetsenteret

– kompetanse for en verdig alderdom

SAMFUNNSOPPDRAGET

Verdighetsenteret er et nasjonalt kompetanse-senter innen eldreomsorg. Et tverrfaglig team formidler og utvikler kunnskap om palliasjon, frivillighet og kultur, praktisk implementering og akuttmedisin. Det er et særlig fokus på etikk og kommunikasjon, og den økende andelen personer med demens. Senterets arbeid retter seg mot helsepersonell, frivillighetskoordinatorer, frivillige, sårbare gamle og deres pårørende, beslutningstakere, politikere, samfunn og media. Senteret etablerer og deltar i nettverk og samarbeidsprosjekter som bidrar til dette.

STYRET, ANSATTE OG LOKALISASJON

Styret i Stiftelsen Verdighetsenteret har hatt følgende sammensetning gjennom 2025:

Anne-Grete Strøm-Erichsen (leder), fra de fire stifterne av stiftelsen; Harald Hauge (Norges Røde Kors), Henriette Høyskel (Helle Bennetts Allmenntnyttige Fond), Iren Mari Luther (Fagforbundet) og Marit Schjøtt (GC Rieber Fondene) frem til 10. mars 2025. Fra og med 10. mars 2025 tiltrådte Paal-Henrich Berle som styremedlem, oppnevnt av GC Rieber Fondene. Irene Aasmul har vært ansattevalgt styremedlem gjennom hele året. Det er i løpet av året blitt avholdt 5 styremøter.

Marit Schjøtt har vært en del av styret siden oppstarten av Verdighetsenteret og har gjennom mange år bidratt med betydelig kompetanse, engasjement og klokskap i styrearbeidet. En varm og hjertelig takk for hennes mangeårige innsats og verdifulle bidrag til senterets utvikling.

Verdighetsenteret hadde ved årets slutt 16,8 årsverk.

Verdighetsenteret er samlokalisert med VID vitenskapelig høgskole og Haraldsplass Diakonale Sykehus, i moderne kontorlokaler i Haraldsplass helsecampus.

ØKONOMI

Verdighetsenteret har siden 2011 vært finansieres over statsbudsjettet. I 2025 fikk senteret 26,5 millioner kroner i statlige øremerkede tilskudd til utdanning av frivillighetskoordinatorer og helsepersonell innen eldreomsorgen.

I tillegg mottok Verdighetsenteret tilskudd fra Virkes OU-fond, samt overførte midler fra 2024 til prosjektet Sistehjelp fra Helle Bennetts Allmenntnyttige Fond.

HISTORIKK

Verdighetsenteret er en videreføring av det nasjonale prosjektet Hospice og Palliative Care for gamle (1998 – 2002) og det europeiske prosjektet ved Universitetet i Wien, Würde im Alter (2003 – 2006): En verdig alderdom – en livsgaranti.

Stiftelsen Verdighetsenteret – Omsorg for gamle ble opprettet i 2009. De fire stifterne er: Norges Røde Kors, Fagforbundet, GC Rieber Fondene og Helle Bennetts Almennyttige Fond.

VERDIGHETSENTERET GJENNOM ÅRET

Året har vært preget av høy fagformidlingsaktivitet, videre fagutvikling og styrket nasjonal tilstedeværelse.

Senteret kombinerer forskningsbasert kunnskap med praksisnær formidling. Etterutdanning og kurs legger til rette for refleksjon, ferdighetstrening og erfaringsutveksling, og fleksible undervisningsmodeller styrker kompetansen tett på tjenestene. Ansatte har undervist over hele landet, samtidig som digital fagformidling gjennom webinarer og fagfora har gitt bred tilgang til oppdatert kunnskap og kollegial refleksjon.

Satsingsprosjektet Sistehjelp har hatt en positiv utvikling gjennom året. Deltakere fra store deler av

landet har fått økt kunnskap om omsorg i ved livets slutt, og det første kurset for kursledere er gjennomført. Disse engasjerte deltakerne, som representerer både enkeltpersoner, foreninger og lag, vil nå videreformidle kurset i sine lokalsamfunn.

Verdighetsenteret har vært en aktiv bidragsyter gjennom rådgivning, veiledning og deltakelse i samfunnsdebatten. Det er gitt innspill til offentlige høringer, der behovet for systematisk kompetanseheving og god implementering, betydningen av helhetlig omsorg og styrket samspill mellom tjenester og sivilsamfunn er blitt vektlagt. Gjennom fagartikler, kronikker, arrangementer og deltakelse i nettverk og samarbeid har Verdighetsenteret vært en tydelig og aktiv stemme.

Med en demografisk utvikling som innebærer flere eldre og knapphet på helsepersonell, blir tiltak som styrker eldreomsorgen stadig viktigere. Verdighetsenteret mener at en helhetlig tilnærming, der helse- og omsorgstjenester, frivillighet og sivilsamfunn spiller sammen, er avgjørende. Gjennom sitt arbeid bidrar stiftelsen til å styrke disse områdene og videreutvikle kunnskapsgrunnlaget for en verdig alderdom for alle.

En verdig alderdom for alle

Fagområder og etterutdanninger

Evne til etisk refleksjon og helhetlig ivaretagelse
av den gamle i tråd med hospicetradisjonen vil
være sentral i all fagformidling

Etterutdanninger og kurs

Verdighetsenteret forstår omsorg ved livets slutt for sårbare eldre som en kontinuerlig innsats med et lengdeperspektiv der det ikke utelukkende handler om de siste dager. Helsepersonell trenger tilstrekkelig kompetanse om aldring, sykdom og sykdomsutvikling, behandlingsmetoder og lindrende tiltak. Senteret anerkjenner at omsorg ved livets slutt krever en helhetlig tilnærming med kunnskap om fysiske, psykiske, sosiale, kulturelle og åndelige/eksistensielle behov. Frivillig innsats har en stor samfunnsverdi og er en viktig støttepilar i eldreomsorgen. Kompetanse på frivillighetskoordinering som det bindende leddet mellom kommune og frivilligsektor er bærende for at frivilliges innsats skal kunne være en berikende og viktig ressurs i eldreomsorgen. Kunst og kultur er en viktig del av et helhetlig omsorgs- og folkehelseperspektiv for sårbare eldre. Kunstopplevelser og aktiv deltakelse i skapende aktiviteter kan bidra til å forebygge ensomhet, passivitet og psykiske helseplager, og samtidig styrke livskvaliteten. Evne til etisk refleksjon, kommunikasjon og helhetlig ivaretagelse av den gamle er sentrale tema i all vår fagformidling.

Akuttmedisinsk- og Palliativ eldreomsorg

Gjennom etterutdanningene Akuttmedisinsk- og Palliativ eldreomsorg har flere tusen helsepersonell fått oppdatert kunnskap og praktisk trening gjennom årene. I etterutdanningene formidles nasjonale anbefalinger, retningslinjer, ny forskning og kunnskapsbasert praksis til deltakerne. Begge etterutdanningene tar opp sentrale forutsetninger for at den gamle skal oppleve en verdig alderdom.

I 2025 ble det gjennomført ni kull av etterutdanningen Akuttmedisinsk eldreomsorg og fire kull av etterutdanningen Palliativ eldreomsorg. Totalt har 282 helsepersonell fått faglig påfyll gjennom disse etterutdanningene. Deltakerne er hovedsakelig sykepleiere og helsefagarbeidere som jobber i kommunehelsetjenesten, enten på sykehjem eller i hjemmetjenesten.

PALLIATIV ELDREOMSORG

Denne etterutdanningen har som mål å øke kompetansen til fagutdannet helsepersonell i møte med sårbare, alvorlig syke og døende gamle og deres pårørende.

AKUTTMEDISINSK ELDREOMSORG

Målet i denne etterutdanningen er å styrke helsepersonell sin kompetanse i møte med alvorlig og akutt syke gamle.

ETTERUTDANNINGER GJENNOMFØRES LOKALT

De siste årene har vi opplevd en økende etterspørsel fra kommuner som ønsker en kombinasjon av digital undervisning og lokal gjennomføring av etterutdanningene. Denne modellen er både fleksibel og kostnadsbesparende for oppdragsgiver, da deltakerne slipper å reise og overnatte hjemmefra for å få kompetanseheving.

I 2025 ble syv kull gjennomført lokalt på oppdrag fra ulike kommuner rundt om i Norge. Erfaringene viser at kommuner som har hatt besøk av Verdighetsenteret, ofte ønsker et videre samarbeid. I løpet av 2025 ble det gjennomført fem kull i Akuttmedisinsk

eldreomsorg i Stavanger kommune. I tillegg ble det gjennomført kull i Sunndal og Hamarøy.

Å gjennomføre etterutdanninger lokalt har stor verdi, særlig fordi flere ansatte fra samme arbeidsplass og kommune kan oppnå lik kompetanse. På slike oppdrag reiser tre til seks kursholdere fra Verdighetsenteret til kommunene med alt nødvendig utstyr. Helsepersonell får dermed muligheten til å få faglig påfyll, reflektere sammen med kollegaer, trene på praktiske prosedyrer og simulere pasientsituasjoner på sitt hjemsted. På denne måten bidrar Verdighetsenteret til nasjonal kunnskapsspredning.

I løpet av de siste 18 årene har 1080 ansatte fra 173 ulike kommuner i alle landets fylker gjennomført etterutdanningen Palliativ eldreomsorg. I 2025 gjennomførte 87 helsepersonell.

Siden oppstart i januar 2017 har 1366 deltagere fra alle landets fylker og 172 kommuner gjennomført etterutdanningen akuttmedisinsk eldreomsorg, av disse 195 deltakere i 2025.

Kommunikasjonskurs for leger i møte med alvorlig syke og døende

Effektiv og empatisk kommunikasjon er nøkkelen til gode behandlingsforløp, beslutningsprosesser og ivaretagelse av den syke og dens pårørende. Kurset rekrutterer leger fra ulike deler av helsetjenesten, inkludert kommunale helsetjenester, fastlegekontorer, sykehjem og helsehus, samt leger fra sykehus. Denne mangfoldige sammensetningen av kolleger

som jobber med pasienter på ulike nivåer, bidrar ikke bare til å styrke legens kliniske kommunikasjonsferdigheter, men fremmer også gjensidig forståelse for utfordringene og mulige løsninger på tvers av tjenestenivåene.

I 2025 gjennomførte Verdighetsenteret fire kommunikasjonskurs med totalt 35 deltakere.

"Tusen takk for 2 flotte kursdager. Dere var fantastiske kursledere som utfordret og bevisstgjorde på en fin måte og ga meg ny kunnskap som jeg kan ta med meg videre for egen del og i veiledning. Dette var det beste kurset jeg har vært på. Jeg kommer til å anbefale kurset."

Etterutdanningen Frivillighet i eldreomsorg

En verdig alderdom avhenger av et lokalmiljø som bryr seg. Å koordinere samarbeid mellom ulike aktører blir stadig viktigere for å få til gode løsninger til det beste for innbyggerne.

Gjennom etterutdanningen Frivillighet i eldreomsorg har senteret gjennom 14 år bidratt til lavterskel kompetanseheving i kommunene og frivillig sektor på helse- og omsorgsfeltet. Deltakerne lærer å mobilisere, organisere, følge opp og lede frivillig innsats i eldreomsorgen.

Programmet tar også opp tema som godt samspill mellom frivillig og kommunal sektor, juridiske perspektiver og kommunikasjon. Deltakerne får anledning til å utvikle et frivillighetsprosjekt på egen arbeidsplass underveis i etterutdanningen og mottar veiledning på dette. Prosjektene gir positive ringvirkninger i den lokale eldreomsorgen. I 2025 er det gjennomført dobbelt så mange kull som året før, med mer enn en dobling i antall deltakere.

DAGSKURS MED FRIVILLIGHETS- FAGLIG TEMATIKK

Verdighetscenteret har nå utviklet ti dagskurs med ulike tematikk som gir mulighet for fordypning i relevante fagområder med tre nye tema lansert i 2025. Dagskursene kan bygge videre på etterutdanningen Frivillighet i eldreomsorg, men kan også gjennomføres som frittstående kurs.

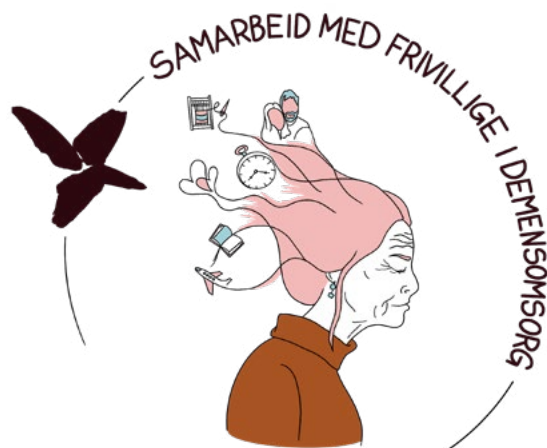
NYE KURS 2025

Dagskurset «Samarbeid med frivillige i demensomsorgen» gir en innføring i hvordan frivillige kan bidra til aktivitet, sosialt fellesskap og livskvalitet for personer med demens og deres pårørende. Kurset tar opp sentrale hensyn i rekruttering, opplæring og oppfølging av frivillige, og deler erfaringer fra praksisfeltet. Det gis også en kort introduksjon til kommunikasjon med personer med demens i ulike faser av sykdommen.

Dagskurset «Frivillighet i møte med alvorlig sykdom og død» tar opp frivillighetens rolle når mennesker rammes av alvorlig sykdom og står ved livets slutt. Kurset belyser eksisterende tilbud, samarbeid mellom frivillighet og tjenester, og hva som er viktig i arbeidet med en særlig sårbar gruppe.

Dagskurset «Bo godt hjemme – samspill med frivillige i eldreomsorg» gir eksempler, inspirasjon og konkrete verktøy for å styrke samarbeidet mellom kommune og frivillig sektor. Kurset belyser hvordan samskapning kan legges til rette, hva som skal til for et godt samarbeid, og hvordan frivillig innsats kan koordineres i hjemmetjenesten. Deltakerne får innsikt i muligheter, utfordringer og frivilliges rolle i hjemmet, også overfor særlig sårbare grupper.

Undervisningen i både etterutdanning og dagskurs tar utgangspunkt i temaer fra praksisfeltet, og deltakerne får presentert relevant forskning som belyser disse. Opplegget legger til rette for erfaringsutveksling på tvers av geografi og fagfelt. I 2025 ble det startet opp 4 kull av etterutdanningen Frivillighet i eldreomsorg med til sammen 91 deltakere. Siden etableringen i 2011 har 864 deltakere fra alle Norges fylker gjennomført etterutdanningen. I 2025 ble det gjennomført åtte dagskurs med til sammen 140 deltakere. Omleggingen til ny struktur i 2024, med en mer komprimert etterutdanning og dagskurs med variert tematikk, har gitt tydelige resultater, både i form av dobling i antall kurs og mer enn en dobling i deltakerantallet. Deltakerne på den frivillighetsfaglige etterutdanningen og dagskursene i 2025 tilhører i hovedsak yrkesgruppene frivillighetskoordinatorer, kulturledere og aktivitetskoordinatorer, aktivtører, miljøarbeider, helsepersonell, ledere, konsulenter og rådgivere.

En kvartett fra Verdightisenteret presenterte stolt senterets poster på European Implementation Event (EIE 2025) i Newcastle, England. Posterne bygger på erfaringer fra helsepersonell i eldreomsorgen som har deltatt i kompetansebygging innen implementering.

Praktisk implementering

Utfordringsbildet i eldreomsorgen er komplekst. Kommunene må tenke nytt, ta i bruk nye løsninger og sikre bedre ressursutnyttelse. Implementering av de nye løsningene krever planlegging og bevissthet for å lykkes. Verdightisenteret tilbyr etterutdanning i praktisk implementering.

Målet med etterutdanningen er å heve nøkkelkompetansen om implementeringsprosessen, og at deltakerne får økt forståelse og en verktøykasse for å kunne endre praksis på egen arbeidsplass. Etterutdanningen er et tverrfaglig tilbud til ledere og fagansvarlige innenfor helse- og frivillighetsfeltet. Fire samlinger gjennom året gir deltagerne en innføring i prosjekt- og endringsledelse gjennom forskningsbasert teori og praktiske øvelser. Hovedvekten av kunnskapsformidlingen skjer ved å omsette

teorien gjennom gruppearbeid, øvelser og refleksjon til praksis.

I 2025 gjennomførte vi ett kull med 20 deltakere. Verdightisenteret har også markert seg som en sentral kompetanseaktør på praktisk implementering som fagfelt. I året som har gått har Verdightisenteret vært med i Helsedirektoratets arbeidsgruppe om utarbeidelse av *Guide for implementering: En fagressurs for implementering av Helsedirektoratets nasjonale krav og anbefalinger*. Et større artikkelarbeid til et spesialnummer av Global Implementation Research and Applications ble akseptert i 2025 og publiseres i februar 2026. I tillegg har Verdightisenteret et godt samarbeid med KS Agenda om praktisk implementeringsledelse, der det utveksles fagkunnskap samt deltakelse i hverandres undervisning og fagformidling.

Sistehjelp

For hundre år siden døde de fleste nordmenn hjemme, ofte «mett av dage». Familie og nærmiljø var vitne til alderdommens skrøpelighet, sykdom og død, og fikk gjennom dette erfaring med å gjenkjenne når livet gikk mot slutten. De pårørende var til stede, forberedt – og fikk tatt farvel.

I dag er situasjonen en annen. Det offentlige har i stor grad overtatt ansvaret for den døende, og de fleste dør i helse- og omsorgsinstitusjoner. Samtidig viser både forskning og erfaring at mange ønsker å leve lengst mulig hjemme – og også dø hjemme. Et dødsfall berører i gjennomsnitt ni mennesker, og for mange oppleves møte med alvorlig sykdom, død og sorg som krevende og usikkert.

Gjennom Sistehjelp ønsker Verdighetscenteret å bidra til å gjenreise og styrke kunnskap, trygghet og åpenhet i befolkningen. På samme måte som førstehjelp gir grunnleggende ferdigheter i akutte situasjoner, gir Sistehjelp kunnskap om hvordan man kan være til støtte og omsorg for mennesker i livets siste fase. Kurset handler om å forstå dødsprosessen, om lindring, om samtaler og om betydningen av nærvær – og

om å styrke fellesskapets rolle rundt den døende og de pårørende.

I 2025 ble det gjennomført 6 kurslederkurs, og 71 kursledere ble sertifisert. Totalt 216 personer styrket sin kunnskap om å være medvandrere i den siste livsfasen.

Ved utgangen av året finnes det utdannede og aktive Sistehjelp-kursledere i Stavanger, Nærbø, Bergen, Oslo, Råde, Vestby, Leknes, Trondheim, Andøya og Bodø, noe som bidrar til økt tilgjengelighet og lokal forankring av tilbudet.

I løpet av 2025 har Verdighetscenteret også hatt samarbeid med flere relevante aktører, blant annet PIO – Pårørendesenteret i Oslo, Ønsketransporten og USHT Innlandet. Samarbeidene har styrket både gjennomføring, faglig kvalitet og synlighet, og bidrar til å sette Sistehjelp på dagsorden i ulike deler av helse- og omsorgsfeltet.

Gjennom Sistehjelp arbeider Verdighetscenteret for et mer omsorgsfullt samfunn – der flere våger å være til stede når livet går mot slutten, og der kunnskap bidrar til trygghet, verdighet og menneskelig nærhet.

I februar 2025 besøkte helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre Verdighetsenteret. Sammen med representanter fra departementet og Stortinget fikk han en presentasjon av senterets arbeid.

På bildet får statsråden opplæring i å telle puls av rådgiver Gro-Kathrin Eide. Helse- og omsorgsministeren hadde også med seg en gledelig nyhet om en ekstra bevilgning til Verdighetsenterets arbeid. Bevilgningen har muliggjort en styrket satsing på Sistehjelp i 2025.

Annen fagformidling og samarbeid

DIGITAL FAGFORMIDLING

Verdighetsenteret har nådd flere tusen deltakere gjennom vår digitale fagformidling. Temaene har variert fra styrking av samarbeidet med frivillige i eldreomsorgen til palliasjon og livets slutfase. Deltakelsen har vært høy, noe som reflekterer en sterk interesse for faglig påfyll og kompetanseheving på disse områdene. Den digitale fagformidlingen bidrar til å nå ut til et bredt publikum og til faglig utvikling på tvers av profesjoner og arbeidsplasser.

Det ble gjennomført 10 frivillighetsfaglige webinarer med tema som *Frivillighetens potensial og utfordringer i eldreomsorgen – hva må du som politiker vite? Rettslige rammer mellom helse og omsorgstjenesten og frivilligheten*. Gjennom et annet digitalt format, kalt fagforum, er frivillighetsfaglige temaer belyst, blant annet disse titlene *Velkommen inn! Mangfold og inkludering i frivilligheten*. *Bo godt hjemme – samspill med frivillige i eldreomsorg*. Det ble gjennomført 5 slike fagfora i 2025.

I 2025 lanserte Verdighetsenteret et nytt, fast tilbud i form av månedlige lunsjwebinar med aktuelle tema innen eldreomsorg. Målet var å gi et faglig påfyll som var enkelt å få gjennomført i en travel arbeidshverdag, og som samtidig kunne være et godt utgangspunkt for faglige diskusjoner og refleksjon i kollegagrupper.

Tilbudet har hatt god oppslutning, og det kommer frem at mange benyttet muligheten til å følge lunsjwebinarene i fellesskap med kolleger. Temaene som ble belyst i løpet av året har vært varierte og omfattet blant annet *munnhelse hos eldre i livets slutfase*, *skrøplighetsvurdering* og *heteslag hos eldre i sommervarmen*.

SAMARBEID MED HØYSKOLER OG UNIVERSITET

I løpet av året har Verdighetsenteret bidratt med undervisning ved flere høyskoler. Senteret har blant annet undervist studenter på grunnutdanningen i sykepleie og ulike master- og videreutdanninger, samt veiledet en masterstudent ved Universitetet i Bergen innen programmet *Bærekraft – Globale samfunnsutfordringer*.

SAMARBEID MED FAGFORBUNDET

Verdighetsenteret har i mange år hatt et tett samarbeid med Fagforbundet, som også er en av våre stiftere. I løpet av 2025 har det blitt arrangert flere fagdager for Fagforbundets medlemmer, der Verdighetsenteret har bidratt med det faglige innholdet. Noen av disse fagdagene har vært digitale, mens andre har blitt gjennomført fysisk, blant annet i Bergen og i Skei i Jølster. I tillegg har Verdighetsenteret bidratt med faglig innlegg på Fagforbundets årlige Storefjellkonferanse.

SAMARBEID MED HELSE BERGEN

Samtaler om hjerte-lunge-redning (HLR) er notorisk krevende for både helsepersonell og pasient og pårørende. Disse bør tas i situasjoner der alvorlig sykdom og alvorlig skrøpeligheit gjør seg gjeldende i pasientens liv og beveger seg mellom samvalg og nødvendig behandlingsbegrensning og preges ikke sjelden av kommunikative og etiske dilemmaer.

Verdighetsenteret har etablert et uformelt samarbeid med hjerteavdelingen og kompetansesenter i lindrende behandling, helseregion vest om kompetanseheving i samtaler rundt hjerte-lunge-redning (HLR).

SAMARBEID MED NORGES FRIVILLIGSENTRALER

I 2025 ble samarbeidet med Norges Frivilligsentraler (NFS) videreført med mål om å styrke kompetanse, erfaringsutveksling og synlighet innen frivillighet i eldreomsorgen. Gjennom året har partene bidratt til gjensidig formidling av arrangementer. NFS har hatt et faglig innlegg på vår årlige konferanse, samt bidratt til rekruttering til etterutdanningen. Samarbeidet har også omfattet kunnskapsdeling og dialog om utviklings- og interessepolitiske spørsmål.

SAMARBEID MED NASJONALT KOMPETANSESENTER FOR KULTUR, HELSE OG OMSORG (NKHO).

I 2025 har senteret undervist på NKHO sin videreutdanning Kunst og kultur i helse og omsorg ved Nord Universitet om systematisering av samarbeid mellom kommune og frivillig sektor. Senteret har også samarbeidet om seminaret *Rom for Drømmer*, og skrevet en felles kronikk om kulturens betydning for helse og livskvalitet i konteksten helhetlig omsorg.

SAMARBEIDSPARTNER I ALREK HELSEKLYNGE

Verdighetsenteret er samarbeidspartner i Alrek helseklynge, og bidrar i to faggrupper: Faggruppe for eldre helse og eldreomsorg, og Faggruppe for innovasjon og e-helse. Sistnevnte gruppe presenterte i 2025 en visualisering av innovasjonsmiljøet i Bergen-regionen. Begge faggruppene har gjennomført 6 møter i løpet av året.

Fagutvikling, forskning og nettverk

Forsknings- og utviklingsarbeidet (FoU) omfatter alle faglige utviklingsaktiviteter ved senteret, med mål om å styrke Verdighetsenteret som et nasjonalt kompetansesenter. Både forskningsbasert kunnskap og praktisk erfaring fra eldreomsorgen anvendes og integreres i våre etterutdanninger. Målet er å sikre at veien fra utvikling av ny kunnskap til implementering i praksis blir kortest mulig.

Nettverk

FRIVILLIGHET I PALLIASJON

Nettverket består av aktører som arbeider med frivillighet innen palliasjon. Formålet er å fremme deling av kunnskap og erfaring på tvers av frivillig sektor, helsevesen og forskning. Verdighetscenteret fasiliteterer nettverket og inviterer til et årlig digitalt møte for deltakerne, samt et åpent webinar for alle interesserte. Deltakerne i nettverket har mulighet til å samarbeide mellom møtene og kan be om møter ved behov. I 2025 var tema for webinar *Frivillighetens rolle i palliasjon* i samarbeid med Termik.

Deltakere i nettverket er: Aldring og Helse, Bergen Røde Kors Sykehjem, Fransiskushjelpen, Haukeland Universitetssjukehus, Hospiceforum – Andøy hospice, Kompetansesenter i lindrende behandling – helseregion Vest, Kreftforeningen, Norges Røde Kors, Suldal kommune – kreftkoordinator, Termik, Verdighetscenteret, Ønsketransporten, USHT – Vestfold, Helsedirektoratet, Hospiceforum Norge, USHT – Agder Vest og VID vitenskapelige høgskole.

NETTVERK FOR ELDER OG FRIVILLIGHET

Nettverket består av følgende organisasjoner: Norske Kvinners Sanitetsforening, Frelsesarmeen, Livsglede for eldre, Røde Kors, Kirkens Bymisjon, Pensjonistforbundet og Verdighetscenteret. Nettverkets formål er å arbeide for bedre rammebetingelser for frivillige organisasjoner som har lavterskelaktiviteter for eldre, som støtte- og tilskuddsordninger og løfte frivillighetens betydning for sårbare eldre. I 2025 er det deltatt på alle møter i nettverket, og det er gitt innspill til utformingen av nettverkets videre arbeid. Det har særlig vært en satsing på kunnskap om politisk påvirkning og hvordan nettverket sammen kan arbeide for å gjøre de respektive organisasjonenes mandat synlig.

COST-ACTION, ETHICS IN DEMENTIA

Verdighetscenteret er engasjert i COST-action, *Ethics in dementia*, et internasjonalt nettverk av fagpersoner fra Europa der erfaringer deles, kunnskap utvikles og samarbeid skjer gjennom ulike arbeidsgrupper med etikk innen demensomsorgen som tematisk rammeverk.

I løpet av 2025 har senteret fulgt opp et vitenskapelig essay, *Advance Care Planning and Advance Directives: Navigating Ethical considerations in people with dementia – perspectives from Norway* sammen med forfattere fra Senter for medisinsk etikk og VID vitenskapelig høyskole. Essayet er akseptert for publisering og inngår som Norges bidrag til antologien *Advanced Directives in Dementia Care – Cross-National Examinations*.

FOU-NETTVERKET FOR FORHÅNDSSAMTALER

Verdighetscenteret deltar i FoU-nettverket for forhåndssamtaler, koordinert av Senter for medisinsk etikk. I 2025 har senteret deltatt på samlinger og bidratt i erfaringsutveksling. Senterets kompetanse og kontakt med helsepersonell gjennom etterutdanninger er relevante bidrag i nettverksarbeidet, der et viktig fokus er implementering av forhåndssamtaler i helsetjenesten, med særlig vekt på opplæring, undervisning og kunnskapsspredning innen palliativ eldreomsorg.

NETTVERK ÅPENHET OM DØDEN

Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester (USHT) Innlandet (Hedmark) og Hospice forum, Norge har mottatt tilskudd gjennom Helle Bennetts allmennyttige fond til å samle, spre og evaluere arrangement som stimulerer til åpenhet om døden i Norge. Deltakere i nettverket kan dele sine erfaringer med arbeidet rundt aktiviteter relatert til åpenhet om døden og hente inspirasjon. Verdighetsenteret har presentert Sistehjelpskurset.

FORSKNINGSGRUPPE SAMFUNNSARBEID, HØGSKOLEN PÅ VESTLANDET

Verdighetsenteret har i 2025 deltatt på to forskningsgruppemøter og én nettverkssamling i regi av HVL, med tematikk knyttet til samfunnsarbeid. Dette berører bl. a, nærmiljø, lokalsamfunn, samproduksjon og frivillig sektor.

Publikasjoner og øvrig formidlingsarbeid

Håndboken *Bo godt hjemme* er utviklet og skrevet som et bidrag til å styrke samarbeidet mellom kommuner og frivillige organisasjoner, med mål om å gi eldre flere muligheter til aktivitet, fellesskap og støtte i eget nærmiljø. Håndboken viser hvordan gode samarbeidsstrukturer kan bygges lokalt, blant annet gjennom bruk av *involveringstrappen*, et praktisk verktøy som hjelper aktører å finne riktig nivå for samhandling, fra enkel dialog til

En stor takk for fagutvikling og tekstproduksjon rettes til (fra venstre) rådgivere Beate Magerholm og Julie Tessem, samt fag- og forskningsutvikler Eirin Hillestad

forpliktende partnerskap og samskaping. Arbeidet er tett knyttet til målsettingene i Bo trygt hjemme-reformen og den kommende nasjonale aktivitetsgarantien. Håndboken er utviklet i samarbeid mellom Verdighetsenteret og Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester (USHT).

FORSKNINGSPUBLIKASJONER

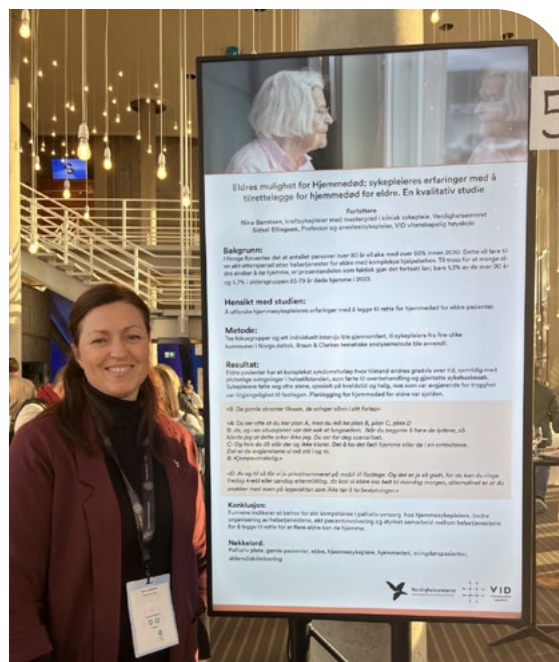
- > Berge, L. I., Angeles, R. C., Gedde, M. H., Fæø, S. E., Mannseth, J., Vislapuu, M., Søyland Puaaschitz, N. G., Hillestad, E., Aarsland, D., Achterberg, W. P., Allore, H., Ballard, C., Li, F., Selbæk, G., Vahia, I. V., & Husebo, B. S. (2025). Burden and care time for dementia caregivers in the LIVE@Home. Path trial. *Alzheimer's & Dementia*, 21(3).
- > Marion Rodgers Løseth, Beate Magerholm (2025), *Kommunal organisering av frivillige – problem eller løsning?*, Kommunal rapport
- > Marion Rodgers Løseth, Laila Tingvold (2025), *Kommuner må ha kompetanse på frivillighetsledelse for å gi eldre trygghet og fellesskap*, Sykepleien

FAGARTIKLER, KRONIKK OG DEBATT

- > Irene Aasmul, Evy G. Steinseide (2025), *Systematisk implementering og kompetanseheving er nøkkelen til varige forbedringer i eldreomsorgen*, Sykepleien
- > Irene Aasmul, Elisabeth Odland (2025), *Hva er verdighet for deg?*, Geriatrikisk sykepleie
- > Silje B. Eikemo, Aina Kolle (2025), *En alvorlig, men stillferdig krise i den kommunale hjemmetjenesten*, Sykepleien
- > Marion Rodgers Løseth, *Trygt samarbeid med frivillige gir bedre eldreomsorg*, Fagbladet
- > Marion Rodgers Løseth (2025), *Godt samspill med frivilligheten avhenger av ledelsen*, Kommunal rapport
- > Marion Rodgers Løseth (2025), *Høres musikkens kraft i eldrepolitikken?*, Kontekst (re-publisert fra Dagsavisen)
- > Marion Rodgers Løseth (2025), *Musikk og sang som omsorgsredskap*, Dagsavisen
- > Marion Rodgers Løseth, Laila Tingvold, Kari Midtbø Kristiansen (2025), *Vi må gi plass til alle i et aldersvennlig Norge*, Altinget
- > Marion Rodgers Løseth, Marit Stranden, Siri Breistein (2025), *Å leve lenge er ikke alltid det samme som å leve godt*, Dagsavisen
- > Ingeborg M. Skulberg, Sebastian von Hofacker (2025), *Statsråden nedprioriterer spesialistkompetanse i palliasjon*, Altinget
- > Laila Tingvold, Marion Rodgers Løseth (2025), *Eldre hjemmeboende: koordinert frivillighet forebygger ensomhet*, Forskningsbloggen
- > Laila Tingvold, Marion Rodgers Løseth (2025), *Frivillighet er ikke valgfri pynt*, Oppland Arbeiderblad

RESSURSHFTE

- > Bo godt hjemme – en håndbok for samspill mellom kommunen og frivillig sektor. Håndbok (2025).

POSTERPRESENTASJON

- Irene Aasmul, Gro-Kathrin Eide, Elsa C. Irgens, Evy G. Stenseide (2025), Building implementation competence in elderly care – from loneliness to fellowship! The European Implementation Collaborative, European Implementation Event.
- Evy Gangstø Steinseide, Stein Erik Fæø, Sidsel Ellingsen, Trine Oksholm (2025), Klinisk beslutningskompetanse i hjemmesykepleien – helsepersonell sine vurderinger i møte med fru Olsen og hennes symptomer, Sykepleiekongressen
- Nina Berntsen & Sidsel Ellingsen (2025), Eldres mulighet for hjemmedød; sykepleieres erfaringer med å tilrettelegge for hjemmedød for eldre. En kvalitativ studie, Sykepleiekongressen

ABSTRAKT

- Eirin Hillestad, Susanne Solvi Fagerbakke (2025), Å begynne med slutten – landsbyen som støtter hele livet ut, Folkehelsekonferansen
- Beate Magerholm, Julie Tessem, Eirin Hillestad (2025), Verdighetsenterets spillmodell – godt samarbeid med frivillig, Folkehelsekonferansen

PODCAST, RADIOFEATURE, FILM OG TV

- Marion Rodgers Løseth (2025), Morran i Vestfold, NRK Vestfold
- Evy Gangstø Steinseide (2025), Forsker Grand Prix, Bergen finale 2025, Forskningsdagene

Arrangement og opinionsdannelse

Ved å forene fag og kunst for begge
hjernehalvdeler skapes rom for refleksjon og
engasjement som berører både tanke og følelse.

En stemme for både eldre og «de gamle»

Antallet mennesker med høy alder i vårt land er økende. At dette kan innebære utfordringer, er nok en del av bildet. Men eldre utgjør også en stor samfunnsmessig ressurs gjennom sin erfaring og kunnskap. Verdighetscenteret ønsker på ulike måter å løfte den eldre generasjons stemme i den offentlige samtalen. I vårt samfunn har vi, med rette, stor tro på at velferdsstaten ivaretar oss. Samtidig trenger samfunnet å bli minnet om dem som står i fare for å bli satt på sidelinjen. Sårbare grupper, som personer med demens og kognitiv svikt, har ofte små muligheter til å påvirke egen situasjon. Noen må tale deres sak og sørge for at begrepet 'verdighet for gamle' får et reelt innhold og en naturlig plass også på den politiske agenda, og at sentrale verdier som likeverd og menneskeverd også innebærer god, helhetlig omsorg – uansett alder.

Kunst og kultur har vært en del av senterets profil like fra etableringen i 2008. I bunn ligger en overbevisning om at litteratur, film, musikk, drama eller billedkunst kan åpne dører i oss, der det er et annet språk som gjelder. Ved å sette ord på det ordløse, skildre smerte, favne menneskets drømmer og erfaringer, kan kunst inngå i en fellesopplevelse som utfyller og utdyper tradisjonell, faglig formidling.

Verdighetscenterets kunst- og kulturarrangementer supplerer senterets etterutdanninger, kurs og fagdager. I løpet av året har en rekke ulike arenaer blitt tatt i bruk, fra bibliotek og kinosal til nordens største museum for kunst, kunsthåndverk, design og musikk, KODE.

I løpet av 2025 har styreleder Anne-Grete Strøm-Erichsen, daglig leder Silje B. Eikemo og ledelsen ved Verdighetscenteret hatt en rekke møter med politikere fra ulike partier.

KONFERANSEN

Frivillighet og aktivitet i eldreomsorg

5.-6. NOVEMBER 2025, THON HOTEL OPERA, OSLO

Verdighetsenteret

KONFERANSEN FRIVILLIGHET OG AKTIVITET I ELDTREOMSROEN

Vår årlige konferanse ble arrangert på Thon Hotel Opera i Oslo i november og samlet 123 deltakere til faglig påfyll, erfaringsdeling og nettverksbygging. Konferansen henvender seg særlig til ansatte og ledere som jobber med samspill med frivillige i helse- og omsorgssektoren, frivillige organisasjoner og frivilligsentraler. Programmet inkluderte blant annet åpning ved statssekretær Ellen-Rønning Arnesen, innlegg fra skuespiller og frivillig Kyrre Holm Johannesen, forskning presentert av Håkon Solbu Trætteberg (IFS), erfaringer fra kommuner som Lardal og Tønsberg, samt et innlegg ved Therese Opsahl Holte fra Helsedirektoratet.

ROM FOR DRØMMER

Rom for drømmer ble avholdt for første gang i 2025 som et fysisk endagsseminar for blant annet helsepersonell, frivillighetskoordinatorer, kulturarbeidere, frivillige organisasjoner, frivillige, politikere og andre beslutningstakere. Seminaret ble holdt i Kodes Festsal, strømmet digitalt og lagt tilgjengelig i opptak i etterkant av gjennomføringen. Arrangementet var et samarbeid mellom Verdighetsenteret, Bergen kommune, Kode kunstmuseer og komponisthjem og Nasjonalt kompetansesenter for kultur, helse og omsorg. Seminaret samlet i underkant av 400 deltakere fra hele landet og viste hvordan kunst og tverrfaglig samarbeid kan bidra til økt livskvalitet, engasjement og nye arbeidsformer i helsetjenestene, spesielt innen eldreomsorgen.

EN DAG FOR VERDIGHET

En dag for verdighet er spesielt myntet på omsorgspersoner i kontakt med samfunnets sårbare og gamle; helse- og omsorgsarbeidere, pårørende, frivillige og unge under utdanning.

I samarbeid med Bergen Internasjonale filmfestival (BIFF) har Verdighetsenteret siden 2012 koordinert et arrangement med visning av en ny dokumentarfilm som formidler historier om hva verdighet betyr i hverdagen. Målet er å skape en møteplass hvor ulike grupper samles og inspireres til omsorgsarbeid og frivillig innsats. I 2025 ble filmen HJEM KJÆRE HJEM vist – et engasjerende, tankevekkende og sjeldent rørende drama om eldreomsorg.

Filmen belyser det viktige imperativet om at alle skal behandles med verdighet. Det spesielle ved denne filmen er at det rettes søkelys på ikke bare at de eldre skal behandles med verdighet, men også alle de som jobber i eldreomsorgen. De som hver dag står i krevende situasjoner og gjør en

uvurderlig innsats for de som trenger det mest. De skal også ivaretas på en god måte. Filmen gir et innblikk i den emosjonelle belastningen det er å stå i et omsorgsyrke, og hvordan privatlivet, gode kollegaer, pasienter, pårørende og ledelse kan påvirke det å stå i en slik jobb. Filmen tar tak i problemstillinger som berører en stor del av befolkningen i vår del av verden, og som bare blir mer aktuelle etter hvert som befolkningen blir eldre. Resultatet er en klok og gripende film om eldreomsorg og menneskeverd i den moderne nordiske velferdsstaten.

Der var stor interesse for filmens tematikk, og totalt deltok nærmere 950 publikummere. 20. oktober ble de to største salene på Bergen Kino fylt av elever, lærere, profesjonelle, frivillige og pårørende.

I Oslo ble dagen markert 22. oktober på Vega Scene med i alt fem forestillinger med blant annet elever innen helsefagutdanning og voksenopplæring.

Etter filmen fikk publikum anledning til å reflektere over innholdet i en panelsamtale hvor de viktige temaene fra filmen ble satt inn i en norsk virkelighet. Samtalen ble ledet av Irene Aasmul, som er Fag- og forskningsutvikler ved Verdighetsenteret. Øvrige deltakere var sykepleierstudent Emily Yttrie Ølstad, avdelingsleder i Fana og Ytrebygda HBT Else-Mari Karlsen Stue og Sebastian von Hofacker, lege og faglig leder ved Verdighetsenteret.

I Bergen ble arrangementet gjennomført i samarbeid med Bergen kommune – byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet, Bergen Røde Kors Sykehjem, Åsane videregående skole – helsefagarbeiderutdanningen og VID vitenskapelige høyskole. Samarbeidspartnere i Oslo var Vega Scene, Fagforbundet Oslo – Yrkesseksjon helse og sosial, Pensjonistforbundet og Nettverket for Helse- og oppvekstfag i Oslo skolen.

FORTELLINGER FRA LIVETS STORE SCENE

Årringer er et samarbeidsprosjekt mellom Nasjonalt senter for aldring og helse og Verdighetsenteret. Prosjektets formål er å bidra til å redusere stigma, motvirke aldersdiskriminering og formidle kunnskap om det å bli og være eldre i Norge.

Gjennom 26 dybdeintervjuer gir Årringer innblikk i et mangfold av livsfortellinger og erfaringer som belyser ulike faktorer som påvirker livskvalitet gjennom livsløpet. I 2025 ble kontreadmiral og tidligere etterretningssjef Egil Jørgen Eikanger (92) intervjuet. Han har viet sitt liv til Forsvaret, med tjeneste i ubåt, som fregattsjef og i sentrale roller innen etterretning. I intervjuet deler han personlige livserfaringer og krigsminner, og reflekterer blant annet over beredskap, ansvar og hvorfor han mener Norge ikke vil oppleve et nytt 9. april.

Intervjuet ble også formidlet som en levende dialog under Generasjon – en aldringsfestival. I tillegg er det utviklet en digital utstilling basert på flere av intervjuene i Årringer-prosjektet, som kan benyttes og vises i forbindelse med ulike arrangementer.

VERDENSDAGEN FOR LINDRENDE BEHANDLING – MARKERINGEN I BERGEN

Årets markering ble arrangert i samarbeid mellom Verdighetsenteret, Kreftforeningen, Kompetansesenter i lindrende behandling region Vest, VID vitenskapelige høyskole, Bergen kommune og Haraldsplass Diakonale Sykehus. Temaet var lokalsamfunnets rolle i omsorg for skrøpelige eldre og syke, under tittelen «Nærmiljø som bryr seg».

Over 70 deltakere møtte opp på Bergen hovedbibliotek. Noah Gylver delte personlige erfaringer fra farens dødsleie, etterfulgt av en panelsamtale med Agnes Vevle Tvinnereim (medgründer av «Bærekraftig liv») og May Aasebø Hauken (Senter for krisepsykologi), ledet av Verdighetsenterets faglige leder. Gabriel Fliflet bidro med musikk til ettertanke.

KOMMUNIKASJON OG MEDIA

Kommunikasjonsarbeidet i 2025 hadde som mål å synliggjøre bredden i Verdighetsenterets virksomhet, gjøre tilbudene bedre kjent for relevante målgrupper og bidra aktivt i samfunnsdebatten om en verdig alderdom. Gjennom året ble det publisert nyhetsartikler på verdighetsenteret.no, samt portrettsak på aarringer.no.

Nyhetsbrev ble sendt ut annenhver måned, og innhold ble jevnlig delt i sosiale medier, herunder Instagram, Facebook og LinkedIn. For å øke rekkevidden og styrke faglig synlighet ble det også prioritert publisering i fagtidsskrifter og redaksjonelle medier, samt synlighet på samarbeidspartneres nettsider og nyhetsbrev.

Antall nådd i 2025 med
relevante, engasjerende og
praksisnære fagtilbud

Over
9000

Organisasjon

Medarbeidere gjennom 2025

Silje B. Eikemo

Daglig leder

Sebastian von Hofacker

Faglig leder

Aina Kolle

Leder – Helse og omsorg

Marion Rodgers Løseth

Leder – Frivillighet og kultur

Ragnhild Tyssen Iversen

Økonomi- og administrasjonsleder (til 01.06.2025)

Irene Aasmul

Fag- og forskningsutvikler – Helse og omsorg

Nina Berntsen

Rådgiver, avdeling for Helse og omsorg

Gro-Kathrin Eide

Rådgiver – Helse og omsorg

Susanne Lier Fagerbakke

Rådgiver – Frivillighet og kultur

Eirik Fluge

Kultur- og samfunnskontakt

Eirin Hillestad

Fag- og forskningsutvikler – Frivillighet og kultur

Elsa Christine Irgens

Rådgiver – Helse og omsorg.

Ph.d.-kandidat, Høgskulen på Vestlandet og

Haukeland Universitetssjukehus

Hilde Kleppestø

Kommunikasjonsansvarlig (til 30.09.2025)

Beate Magerholm

Rådgiver – Frivillighet og kultur

Kjersti Martin

Rådgiver – Helse og omsorg

Elisabeth Odland

Rådgiver – Helse og omsorg

Harald Pirolt

Rådgiver – Helse og omsorg

Helen Sanden Skauge

Rådgiver – Helse og omsorg

Evy Gangstø Steinseide

Rådgiver – Helse og omsorg

Ph.d.-kandidat, VID Vitenskapelig Høyskole

Julie Tessem

Rådgiver – Frivillighet og kultur

Laila Tingvold

Professor i helsevitenskap, Fag- og forsknings-
utvikler – Frivillighet og kultur (fra 04.09.2025)

Trude Kvam Ulleland

Rådgiver – Frivillighet og kultur

Identitet

Jeg bærer mine tidligere
ansikter inni meg,
som et tre har sine ringer.
Summen av dem er meg.
Speilet ser bare mitt siste
ansikt,
mens jeg kjenner alle mine
tidligere.

Thomas Transtrømer (1993):
Minnene ser meg

